

VAN OERKNAL TOT MODERNE

Big History biedt vakoverstijgende geschiedenislessen

Microsoft-oprichter en multimiljardair Bill Gates gelooft zo erg in het nieuwe vak Big History dat hij belangeloos tien miljoen dollar in het project heeft gestoken om het vak onder de aandacht van docenten (en leerlingen te brengen). Het nieuwe vak wordt inmiddels in 1200 vaklokalen wereldwijd gedoceerd. Maar wat is Big History precies?

Ben Vriesema is
hoofdredacteur van
Kleio.

Big History behandelt de geschiedenis van het ontstaan van de aarde tot het heden. Het is inderdaad nogal 'big', want werkelijk alles komt voorbij: van de oerknal tot en met de moderne revolutie van de technologie. Een geschiedenis van om en nabij 15 miljard jaar... Deze lange geschiedenis wordt verdeeld in periodes die met verschillende 'drempels' te onderscheiden zijn. Acht drempels die worden beschouwd als de meest revolutionaire momenten in de hele wereldgeschiedenis en die in complexiteit toenemen. Het zijn de momenten waarin er iets gebeurde waardoor nieuwe dingen ontstonden.

BIG BANG

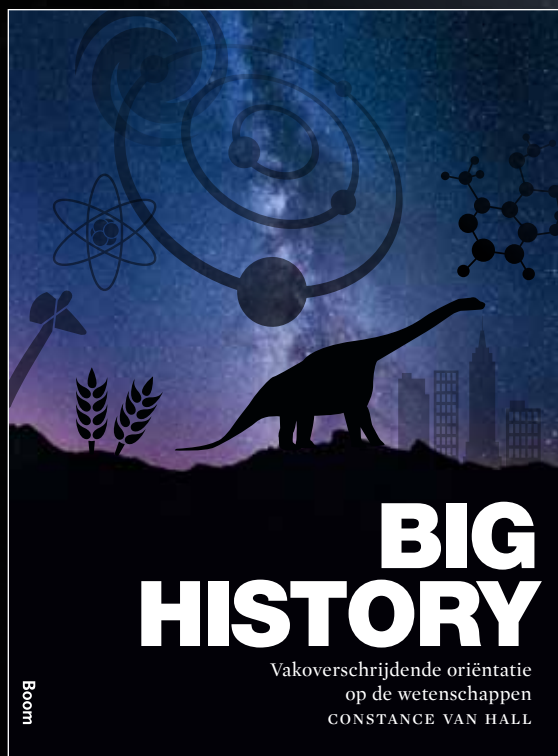
Ik geef u een aantal voorbeelden van deze drempels. De eerste drempel behandelt de Big Bang; de tweede drempel gaat over het ontstaan van de sterren. Bij drempel 4 wordt de vorming van de aarde en het zonnestelsel uitgelegd, bij drempel 5 wordt uitgelegd hoe er leven op aarde is ontstaan. Pas bij drempel 7 (de uitvinding van de landbouw) komt de 'gewone' geschiedenis – de geschiedenis die wij in de klas behandelen – om de hoek kijken.

En toch is Big History interessant voor docenten geschiedenis. Het vak bedient zich namelijk van allerlei 'uitstapjes' die voor zowel leerling als docent interessant zijn. Zo wordt er aandacht besteed aan de filosofie, de evolutietheorie, atomen en moleculen. Platen tektoniek, het verschil tussen mens en dier, verschillende bekende denkers, zoals Freud, Hobbes, Malthus en Einstein. Het is dus een vak dat vakoverstijgend is en een oriëntatie geeft op de wetenschappen.

Oorspronkelijk komt het vak uit Australië. Historicus David Christian begon in 1989 met het geven van colleges Big History. In Nederland is vooral Constance van Hall enthousiast met het vak aan de gang gegaan. Op het Roland Holst College te Hilversum kreeg ze de mogelijkheid om het vak inhoud te gaan geven en lessen te maken voor met name de bovenbouw vwo. Hoewel leerlingen eerst een beetje schroom hadden voor het vak (het was nieuw, welke kant ging het op?), raakten ze gedurende de lessen steeds enthousiaster. Het is namelijk een vak dat de beleavingswereld van pubers raakt. 'Waar komen we vandaan en waar gaan we naartoe?'; pubers houden zich bezig met de essentiële vragen des levens.

EERSTE CONFERENTIE

Tijdens de eerste conferentie over Big History in Nederland (gehouden op 23 juni in Hilversum) werd aan geïnteresseerden uitgelegd wat het vak inhoudt en – vooral – wat het nieuwe vak wil berei-

TECHNOLOGIE

ken met leerlingen. Deze leerlingen (zoals gezegd, met name 4-vwo'ers; het is de bedoeling dat er in de toekomst ook een lesmethode wordt geschreven voor de havoleerling) legden middels een korte presentatie uit wat ze zoal hadden gedaan voor hun 'Big History-onderzoek'. De onderzoekjes die ze presenteerden hadden voornamelijk betrekking op psychologie. Een groepje leerlingen had onderzocht of en waarom mensen opzij stappen wanneer iemand (te) dicht bij een ander in de buurt komt staan. Met behulp van een verborgen camera werd gefilmd dat veel mensen dan inderdaad een stapje opzij zetten, omdat die persoon zich bedreigd voelt in zijn 'personal space'. Over het waarom werd uitvoerig gespeculeerd, maar volgens de leerlingen zou het feit dat iemand zich bedreigd voelt in zijn eigen persoonlijke comfortzone zijn oorsprong (kunnen) hebben in de periode van de oertijd: de mens had ruimte nodig om te kunnen vluchten omdat er overal bedreigingen waren. De experimenten die de leerlingen uitvoerden maakten wel duidelijk waar Big History precies

over gaat: het is een vak dat bestaat uit vele vakken en dat de wetenschappelijke benadering niet schuwt. Voor vakoverstijgende projecten (aardrijkskunde, natuurkunde, biologie en uiteraard geschiedenis) biedt het vak daarom veel mogelijkheden. Maar om samen te werken met collega's van andere vakgebieden moet er eerst wel over een drempel worden gestapt. ■

MEER INFORMATIE OVER BIG HISTORY

Het geld van Bill Gates is onder andere gebruikt om een website te maken die duidelijk maakt waar dat nieuwe vak nu precies over gaat en waar docenten allerlei lesmateriaal vandaan kunnen halen. Op de website (school.bighistoryproject.com) kunnen ook leerlingen uitleg, video's, animaties en andere zaken vinden die een en ander verduidelijken. Er is ook een YouTube-kanaal (zoek naar 'Big History Project'). Ook de makers van de bekende 'Crash Course'-video's hebben films gemaakt naar aanleiding van Big History.

Op 16-19 juli 2016 komt de Big History Association bijeen in Amsterdam voor een groot congres, met een speciaal programma voor docenten voortgezet onderwijs.